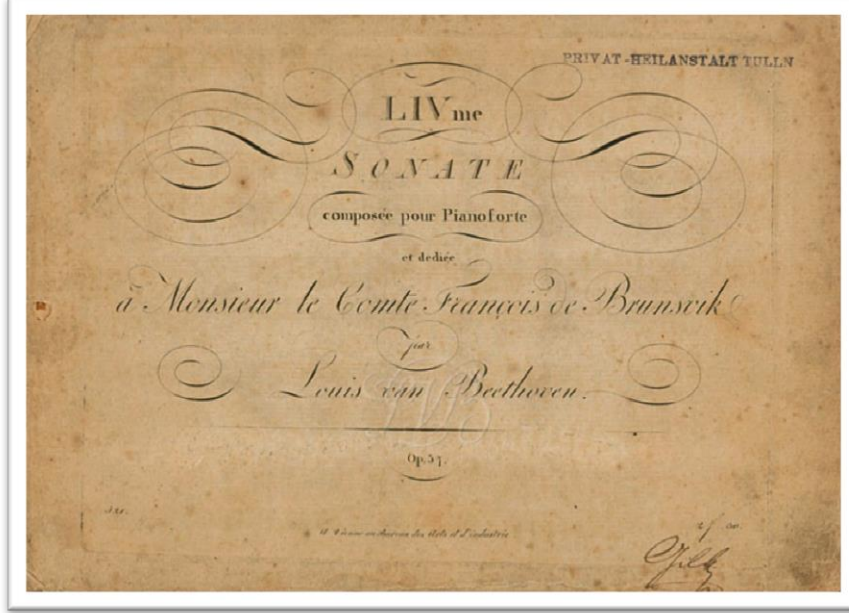

Piyano Sonatı No.23, Fa Minör Op.57 (Appassionata)

* Allegro assai * Andante con moto * Allegro ma non troppo

Oldukça trajik bir tonla renklendirilmiş nadir Beethoven piyano sonatlarından biri olan "Appassionata", bestecinin 1818 yılında bestelediği "Hammerklavier" kadar sevdiği bir sonat olmuştur. Bu biçem, duygu, yoğunluk, çeşitlilik ve ses düzeyi açısından aşırılıkların sonatıdır (çeşitlilik ve sesi, 1803 yılında aldığı yeni beş buçuk oktavlık Fransız Erard piyanosuna borçludur).

1804-1805 yılları arasında yazılan bu sonatın, Beethoven'ın öğrencisi Ferdinand Ries'in (1784-1838) anlattığı bir öyküsü vardır: 1804 yılında, Viyana yakınlarındaki Döbling'de bir gezi sırasında Ries, Beethoven'ın süreli homurdanıp kendi kendine garip sesler çıkardığını duyar. Besteci ona sonatın son bölümünün temasını bulduğunu söyler; koşarak eve döner, şapkasını bile çıkarmadan piyanoya oturur ve bir saat süreyle coşkun, kendinden geçmiş şekilde çalar...

O yıl, önce üçüncü bölümü bestelenen sonat, Beethoven'ın en sevdiği sonatıdır.

Eser ilk kez 1807'de Viyana'da yayınlandığında ise, romantik müzikseverlerin ilgisini çekmek için çok tutkulu, heyecanlı anlamına gelen "Appassionata"

sözü eklenmiş ve besteci de buna itiraz etmemiştir. (Daha önceki piyano sonatı Pathétique'den farklı olarak bu eser adını sanatçını hayattayken almıştır.). Büyük bir ihtirası ve acıyı, demir gibi bir iradeyle, karamsar bir şekilde yansıtan bu eseri hakkında açıklama istendiğinde ise Beethoven kısaca "Shakespeare'nin Fırtınası'nı okuyun" yanıtını vermiştir.

Appassionata Beethoven'ın en hararetli piyano sonatı olarak 29 sonatı içinde değerlendirilir ve Hammerklavier olarak bilinir. Açık bir duygu ve müzik patlaması olarak değerlendirebiliriz ve en önemlisi bu eseri sanatçı sağırken bestelemiştir, işte deha....

Fırtınalı ilk ölçü, 5. Senfoni'nin ünlü açılış notalarını öngören, dört notalık figürle daha da güçlendirilmiştir. Ürkütücü, azaltılmış yedinci akort, ikinci ölçüye son verirken, şeytani finalin açılışına yer verir.

1.Bölümün 12/8'lik ölçüde, Fa Minör tonda ve oldukça çabuk (Allegretto assai) tempoda, çok hafif çekilde (pianissimo) başlayan girişi hemen bir gerilim ortamı yaratır. Sanki karanlık güçlerin

temsilcisi gibi beliren üç nota ve bir trilin oluşturduğu motif, tüm sonatın temel unsurudur. Bir an kaybolan motif, kısa bir sessizlikten sonra duyulur; ancak daha güçlü, daha tiz tondadır. Bu arada trillere yanıt olarak beliren ve 5. Senfoni'nin ünlü kader vuruşlarını anımsatan dört notalı motifle birlikte bölümün tutkulu gelişime öncülük eder. Bazen hızlanan ve güçlenen, bazen de ağırlaşan ve hafifleyen ani değişimlerin kontrastı gerilimi artırır. Ana tema bu arada buruk bir görkemle yükselir ve üç kez güçlü akorların çekiş gibi vuruluşu arasında bastırılır. Serbest bir fantezi şeklinde gelişen bölüm, güçlü (forte) akorların sinmesiyle sakin bir sona ulaşır.

2. bölüm 2/4'lük ölçüde, Re bemol Majör tonda ve rahat hareketli bir ağırlıktaki (Andante con moto) tempoda başlar. Sade bir ezgi üzerine basit varyasyonlar olarak sürer. Bu sakin varyasyonlar, ulaşılan mutlu ve barışçı havayı sanki rahatsız etmek istemez. Sonda yine sade ezgi belirir. Ancak, duyulan değişik akorlar rahatsız edicidir. Ve hemen bir atakla, ara vermeden 2/4'lük ölçüde ve pek o kadar hızlı olmayan (Allegro ma non troppo) tempodaki 3. bölüme geçilir.

3. bölümde huzursuz, adeta vahşi bir ritim, Shakespeare'nin Fırtına'sını anımsatır. 1. bölümün kontrastları burada daha dengeli ve dizginlenmiş gibidir. Fırtına sakin bir şekilde sona ermeyecek, kesik ve çok hızlı akorlarla sürecektir, sonra da çok parlak virtüöz kadanslarla ulaşılan üç güçlü akorla noktalanacaktır.

(Süre 26')

<http://www.youtube.com/watch?v=Tdg-DT8rTUQ>

<http://www.youtube.com/watch?v=EEptNFzLpjk>

<http://www.youtube.com/watch?v=XnUFainkuEY>

<http://www.youtube.com/watch?v=xz7usUEPWsc>

